

בש"פ 3648/14 - מדינת ישראל נגד אטוה בן סלאמה עביד

בבית המשפט העליון

בש"פ 3648/14

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: אטוה בן סלאמה עביד

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתיק
מ"ת 29439-11-13 שניתנה ביום 20.5.2014 על ידי
כב' השופטת ש' בן שלמה

תאריך הישיבה: כ"ב באייר התשע"ד (22.5.2014)

בשם העוררת: עו"ד שרית משגב
בשם המשיב: עו"ד אורלי פרייזלר

החלטה

1. לפניי ערר המדינה על החלטתו מיום 20.5.2014 של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (מ"ת 29439-11-13, כב' השופטת ש' בן שלמה), אשר הורה על שחרור המשיב לחלופת מעצר בתנאים מגבילים.

2. על-פי הנטען בכתב האישום, ביום 9.11.2013 נהג המשיב בכביש 40 ברכב מסוג "הונדה" בהיותו שיכור ואף שאין לו רישיון נהיגה. לצידו ישבה נוסעת נוספת. שוטרת שנסעה בניידת במסגרת סיור שגרתי כרזה לעבר המשיב לעצור.

עמוד 1

המשיב לא שעה לקריאותיה, והניידת החלה דולקת בעקבותיו. בשלב מסוים, הצטרפה למרדף ניידת נוספת בה נסעו שני שוטרים ומתנדב. שתי הניידות כרוזו למשיב לעצור את רכבו, ואף הפעילו אורות כחולים מהבהבים וסירנה, אך המשיב האיץ את הרכב ונכנס לדרך עפר תוך שהוא נוסע בפראות וסוטה מצד לצד. הנוסעת שישה לצד המשיב ביקשה ממנו לעצור ולאפשר לה לרדת מהרכב, אך המשיב צעק לעברה: "תשתקי יש משטרה מאחורינו". בסופה של דרך העפר, פנה המשיב לכביש 44 והמשיך בנסיעה לכיוון העיר רמלה תוך שהוא חוצה שני צמתים מרומזרים, מבלי להאט את מהירות הרכב. אותה העת התמקמה בהמשך הדרך ניידת שלישית בה נסעו ארבעה שוטרים, על מנת להקים מחסום דוקרנים לעצירת הרכב. המשיב, שהמשיך בנסיעתו המהירה, התנגש בניידת. כתוצאה מההתנגשות נפגעה הניידת ונגרם נזק משמעותי לרכבו של המשיב. כמו כן נגרמו לשוטרים שישבו בניידת חבלות גוף. בשל האמור יוחסו למשיב בכתב האישום העבירות הבאות: סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, לפי סעיף 2332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); נהיגה בקלות ראש שגרמה לתאונה בה ניזוק רכוש ונחבל אדם לפי סעיפים 262(2) ו-38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); נהיגה ללא רישיון לפי סעיפים 10(א) ו-62(1) לפקודה; נהיגה ברכב בשכרות לפי סעיפים 62(3) ו-39 לפקודה; נהיגה ללא ביטוח לפי סעיף 2 לפקודת הביטוח [רכב מנועי], התש"ל-1970; והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. התקיימו מספר דיונים בבקשה, כאשר המחלוקת בין הצדדים התמקדה בעיקר בסיווג העבירה שיוחסה למשיב - כעבירה לפי סעיף 2332(2) לחוק (להלן: סיכון חיי אדם במזיד) או כעבירה לפי סעיף 338(1) לחוק (להלן: מעשי פיזיות ורשלנות). ביום 28.4.2014 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בה נקבע כי אין מחלוקת לעניין קיומן של ראיות לכאורה, ואולם עוצמתן חזקה יותר ככל שמדובר בעבירת מעשי פיזיות ורשלנות. בצד זאת, הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר מעצר. ביום 20.5.2014 התקיים דיון נוסף בסוגיית עילת המעצר וחלופת המעצר שהוצעה על-ידי שירות המבחן. בהמשך לדיון, החליט בית המשפט המחוזי לאמץ את המלצת שירות המבחן, ולשחרר את המשיב לחלופת מעצר בתנאים המגבילים הבאים: (א) מעצר בית מלא בישוב רהט, בפיקוחם של שני מפקחים, דודתו וחמו של המשיב, במשך 24 שעות ביממה; (ב) הפקדת עירבון בסך 20,000 ש"ח; (ג) התחייבות עצמית וערבות צד ג' שתיחתם על-ידי כל אחד מהמפקחים על סך 20,000 ש"ח; (ד) פיקוח מעצר של שירות המבחן למשך שישה חודשים. יצוין, כי בית המשפט היה ער לעובדה שבתסקיר המעצר נאמר שנשקפת מהמשיב מסוכנות בינונית להישנות עבירות אלימות, אך כנגד נתון זה ציין כי ייתכן שדי במעצר הממושך יחסית בו היה המשיב נתון עד כה כדי להעמידו על החומרה שבמעשיו. כמו כן צוין, כי יש ליתן משקל גם להתחייבות המשיב בפני שירות המבחן להימנע מנהיגה ומצריכת אלכוהול, כמו גם להתרשמותו החיובית של שירות המבחן מהמפקחים שהוצעו. בתוך כך, עיכב בית המשפט את ביצוע החלטתו למשך 48 שעות. מכאן הערר שלפניי.

4. לשיטת העוררת, לא היה מקום להורות על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר. בהקשר זה נטען, בין היתר, כי לא ניתן ליתן במשיב אמון נוכח כך שבעבר הוא לא התייצב לריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות שהוטל עליו לאחר שהורשע בעבירת תקיפה. העוררת מדגישה, כי באותו מקרה לא ניתן היה לאתר את המשיב עד כי הוגשה בקשה להפסקה מנהלית של עבודות השירות. עוד מציינת העוררת, כי מתסקיר המעצר עולה שהמשיב הוא בעל דפוס התנהגות אימפולסיביים ומתקשה להציב גבולות להתנהגותו, והדבר התבטא בכך שהוא נהג ללא רישיון משך תקופה ארוכה. יתרה מכך, העוררת סבורה כי התסקיר נערך על בסיס מידע שגוי אותו מסר המשיב לשירות המבחן באשר לסיבת אי התייצבותו לריצוי עבודות השירות. זאת ועוד, לשיטתה שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי עצמת הראיות חלשה ככל שמדובר בעבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה לפי סעיף 2332(2) לחוק. לדידה, העובדות המתוארות בכתב האישום, שעליהן אין חולק, מבססות את העבירה הנזכרת. העוררת בדעה כי במקרה דנא קיימות שתי עילות מעצר - האחת, עילת המסוכנות לפי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-

1966 (להלן: חוק המעצרים), והשנייה החשש להתחמקות מהליכי שפיטה לפי סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים. לשיטתה, קיומן של עילות אלה מחייב את המשך מעצרו של המשיב, ואין בחלופת המעצר כדי לאיין את הסיכון הנשקף ממנו.

5. בדיון חזרה באת כוח העוררת על עיקרי הדברים. הודגש על-ידיה, כי אף אם יוחלט שיש לסווג את העבירה כמעשי פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(1) לחוק, הרי שנוכח העובדה שמדובר בנהיגה בשכרות, ללא רישיון ועם נוסעת אחרת ברכב, ממילא קמה עילת מעצר. עוד הדגישה העוררת, כי קיים קושי ליתן אמון במשיב מהטעמים שפורטו בערר ובראשם אי הציות להחלטת בית המשפט בדבר חובת ההתייצבות לריצוי העונש שהוטל עליו בהליך קודם.

מנגד, ביקשה באת כוחו של המשיב לדחות את הערר. לשיטתה, יש בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה הראיות לכאורה חזקות יותר ככל שמדובר בעבירת מעשי פזיזות ורשלנות כדי ללמד גם על מידת המסוכנות הנשקפת מהמשיב. באותו הקשר ציינה באת כוח המשיב, כי המעשים המיוחסים למשיב אינם ברף החומרה הגבוהה, גם אם ייקבע שמדובר בעבירה שיוחסה לו, בין היתר משום שהוא לא עבר במרדף ברמזור אדום, לא פגע בכלי רכב (למעט בניידת שהוצבה במטרה לעצרו, כאשר יש אינדיקציה לכך שהדבר נבע גם מתקר בגלגל הרכב בו נהג המשיב, מה שהקשה על השליטה בו) ואף לא סיכן הולכי רגל. בעניין זה הפנתה באת כוח המשיב לפסיקת בית משפט זה ולקריטריונים המנויים בהנחיית פרקליט המדינה ("מדיניות התביעה בהעמדה לדין של נהגים המנהלים מרדפים בכביש" הנחיית פרקליט המדינה 2.17 (2006)), אשר לשיטתה תומכים בעמדתה. עוד ציינה באת כוח המשיב כי המשיב מצוי מאחורי סורג ובריוח כבר מספר חודשים, וביקשה שיינתן משקל גם לנסיבותיו האישיות, ביניהן העובדה כי אמו נפטרה כשהיה בן 9 וכי במהלך מעצרו הנוכחי נולד לו בן שאותו טרם ראה. המשיב מצביע על החלופה הראויה שהומלצה על-ידי שירות המבחן, שמעבר להפגת החשש מפני מסוכנותו תסייע לו גם בייצוב מצבו האישי-משפחתי.

6. לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות מצאתי כי יש לדחות את הערר ולשחרר את המשיב לחלופת המעצר שנקבעה. אכן, אין להקל ראש במעשיו של המשיב, כמו גם בעובדה כי בעבר הוא לא התייצב לריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. יחד עם זאת, כאמור בהחלטת בית המשפט המחוזי, ההחלטה על שחרור המשיב ניתנה לאחר תקופת מעצר לא מבוטלת, אשר בוודאי יש בה משום אפקט מרתיע ומצנן. בנוסף יש להתחשב בהתרשמותו החיובית של שירות המבחן מהמפקחים שהוצעו, בהתחייבותו של המשיב בפני שירות המבחן להימנע מנהיגה ומשתיית אלכוהול ולהתחיל בטיפול, בערובות הכספיות הגבוהות שהופקדו זה מכבר, וכן בנסיבותיו האישיות של המשיב ביניהן לידת בנו שעשויה להוות אף היא גורם ממתן. אעיר, וזאת מבלי להביע עמדה בנדון, כי הגם שעוד נדרש בירור ביחס לשאלה האם עובדות המקרה אכן עולות כדי עבירת סיכון חיי אדם במזיד או שמא נכון לסווג את המעשים כעבירה של מעשי פזיזות ורשלנות (זאת, בשים לב גם לקווים שהותוו בהנחיית פרקליט המדינה), דומה כי אף אם יוכרע שיש לסווג את העבירה כעבירת סיכון חיי אדם במזיד, הרי שמעשי המשיב אינם נמצאים ברף העליון של עבירה זו.

7. לא אחת נפסק כי לא ניתן להפיג לחלוטין כל חשש כאשר נאשם משוחרר לחלופת מעצר. השאלה המרכזית היא האם יש בחלופת המעצר העומדת על הפרק כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו ואת החשש מפני הימלטותו מהליכי שפיטה ברמה "סבירה" או "מתקבלת על הדעת" (בש"פ 5674/13 מדינת ישראל נ' כהן (22.8.2013)). במקרה דנן, בהתחשב בכל הנתונים, נראה כי הסיכון, ככל שהוא קיים, הופג במידה סבירה באמצעות תנאי השחרור.

נוכח האמור הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ב באייר התשע"ד (22.5.2014).

שׁוֹפֵט